herpy

ŻÓŁWIE LĄDOWE I WODNE

żółw żółtogłowy

Indotestudo elongata

Indotestudo elongata to średniej wielkości żółw lądowy zamieszkujący lasy i zarośla w południowo-wschodniej Azji oraz północno-wschodnich Indiach. Karapaks jest jasnożółty z czarnymi plamami, a dorosłe osobniki osiągają około 30 cm. Gatunek jest płochliwy, najbardziej aktywny o świcie i o zmierzchu, a do życia potrzebuje ciepła, wysokiej wilgotności powietrza i brodzika, w którym może się kąpać. W naturze jest krytycznie zagrożony i odpowiedzialnie można trzymać wyłącznie zwierzęta z hodowli.

Rodzina: Testudinidae Nazwa angielska: Elongated Tortoise Dawna nazwa: *Testudo elongata; Geochelone elongata*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**25-35 cm** długość całkowita z ogonem
Waga	**3 000-3 500 g**
Długość życia	**30-50 lat**
Aktywność	**O zmierzchu**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Suchy las i las deszczowy**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**240 × 120 × 40 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**26-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-32 °C**
Temperatura w nocy	**18-20 °C**
Wilgotność	**70-85%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 2
Pokarm	**Owoce, rośliny, kręgowce i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**48-96 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**3-5 jaj**
Zniesienia w roku	**1-2**
Inkubacja	**100-120 dni** przy 29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Krytycznie zagrożony (CR)**

O gatunku

Indotestudo elongata to średniej wielkości żółw lądowy o wydłużonym, stosunkowo płaskim karapaksie. Pancerz jest zielonkawy, żółtawy lub karmelowy, a na każdej tarczy znajduje się nieregularna czarna plama lub kleks, który może zajmować większość tarczy albo być poszarpany i niewyraźny. Zmienność jest duża: niektóre osobniki są prawie jednolicie jasnożółte, inne niemal zupełnie czarne. Głowa jest bladożółta, a skóra kremowożółta do jasnoszarej. Brzeg karapaksu jest wyraźnie ząbkowany u młodych zwierząt i prawie gładki u starych.

Wszystkie wymiary podane w tekście dotyczą długości karapaksu. Dorosłe osobniki mają zwykle około 30 cm i ważą około 3-3,5 kg; największe osiągają około 35 cm. Samica jest szersza i, patrząc z góry, bardziej okrągła niż samiec. Samiec ma dłuższy i grubszy ogon oraz wklęsły plastron, podczas gdy plastron samicy jest płaski. Tylne pazury samicy są dłuższe i

bardziej zakrzywione niż u samca, prawdopodobnie dlatego, że służą do kopania gniazda.

W okresie rozrodczym skóra wokół oczu i nozdrzy staje się różowa u obu płci, najwyraźniej u samca. Gatunek jest płochliwy i powściągliwy, ale przyzwyczaja się do opiekuna i chętnie podchodzi z ciekawością, gdy zbliża się pora karmienia. Nie jest to zwierzę do brania na ręce. Świeżo wyklute osobniki są małe i wymagają bardziej stabilnych warunków niż dorosłe; zwierzęta odłowione w naturze są często osłabione i słabo sobie radzą, dlatego w grę wchodzą tylko osobniki z hodowli.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Występowanie i środowisko

Indotestudo elongata występuje na rozległym obszarze od Nepalu, Bhutanu i Bangladeszu przez północno-wschodnie Indie (między innymi Asam, Zachodni Bengal, Bihar i Mizoram) po Mjanmę, Tajlandię (także Phuket), Laos, Kambodżę, Wietnam, zachodnią Malezję i południowe Chiny (Junnan). Gatunek został opisany z południowej Mjanmy.

Gatunek jest oceniany jako krytycznie zagrożony i gwałtownie zanika na całym obszarze występowania. Największym zagrożeniem jest odławianie ostatnich dzikich populacji na rynki spożywcze w Chinach i w pozostałej części Azji Wschodniej, gdzie pancerz wykorzystuje się także w medycynie tradycyjnej. Dochodzą do tego utrata siedlisk i odłowy na potrzeby handlu zwierzętami domowymi.

> **Naturalny zasięg:** Nepal, Bhutan, Bangladesz, Indie, Mjanma (Birma), Tajlandia, Laos, Kambodża, Wietnam, Malezja i Chiny.

ŚRODOWISKO

Indotestudo elongata żyje w tropikalnych i subtropikalnych lasach oraz zaroślach. Zwykle spotyka się go w lasach liściastych zrzucających liście, np. tekowych, gdzie powietrze jest wilgotne, ale może występować także na ciepłych i suchych obszarach, więc gatunek jest przystosowany zarówno do okresów wilgotnych, jak i suchszych. Zwierzęta dużo przebywają w warstwie liści i zakopują się w stosach liści lub u podstawy dużych roślin.

Aktywność jest największa na początku pory deszczowej, na którą przypada też okres rozrodczy. Zwierzęta są najbardziej aktywne o świcie i o zmierzchu, unikają silnego słońca i rzadko wykazują zainteresowanie wygrzewaniem się. Po obfitych, ciepłych ulewach wychodzą, by pić, jeść, opróżnić jelita i rozmnażać się. Pokarm stanowią liście, zioła i przede wszystkim opadłe owoce, a zwierzęta zjadają także ślimaki, dżdżownice i padlinę.

Hodowla

TERRARIUM

Indotestudo elongata potrzebuje dużej, otwartej powierzchni dna z wilgotnym podłożem i licznymi kryjówkami. Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość. W pomieszczeniu najlepiej sprawdza się otwarty stół dla żółwi lub duży plastikowy pojemnik. Para dorosłych zwierząt potrzebuje co najmniej 240 × 120 cm z bokami o wysokości około 40 cm, a każdy kolejny żółw wymaga więcej miejsca. Zamknięte szklane terrarium się nie nadaje, ponieważ powietrze staje się w nim zatęchłe.

Podłoże powinno być wilgotne, ale nie mokre, i mieć co najmniej 10 cm głębokości, np. z mieszanki trzech części ziemi kokosowej lub ziemi ogrodowej bez nawozów i jednej części piasku. Na wierzchu ułóż warstwę sphagnum i dużo liści, aby utrzymać wilgoć, i unikaj kory oraz wiórów cedrowych. Zwierzę chętnie się zakopuje i spędza dużo czasu w ukryciu. Zapewnij kilka kryjówek po chłodnej stronie, np. z wygiętej kory korkowej, dużych liści i stosów siana, a ziemię pod ulubioną kryjówką podlewaj raz lub dwa razy w tygodniu, aby była wilgotniejsza niż reszta.

Podczas ciepłego lata zwierzęta dobrze czują się na zewnątrz, w wybiegu z gęstą roślinnością, cieniem i płytką kałużą. Wybieg powinien mieć co najmniej 180 × 240 cm dla pary, nieprzezroczyste ściany o wysokości około 60 cm i być zabezpieczony przed ucieczką oraz drapieżnikami. Zwierzęta muszą wrócić do środka, gdy nocna temperatura spadnie poniżej 18 °C, więc w chłodnym klimacie sezon jest krótki. Jeśli trzymasz kilka samców, powierzchnię trzeba podwoić i podzielić krzewami oraz pniami. Trzymaj ten gatunek osobno od innych gatunków żółwi.

TEMPERATURA

Temperatura powietrza w ciągu dnia powinna wynosić 26-30 °C. Zwierzę nie szuka słońca, ale lekko ogrzana strefa 30-32 °C pod lampą grzewczą na jednym końcu, mierzona na wysokości karapaksu, daje możliwość wyboru, a kryjówki umieszcza się po chłodnej stronie, nie bezpośrednio pod lampą. W nocy temperatura może spaść do około 18-20 °C. Mata grzewcza pod częścią dna lub ceramiczna lampa grzewcza bez światła pomagają utrzymać ciepło, a całością steruje termostat.

Gatunek nie zapada w prawdziwy sen zimowy. Zimą temperaturę dzienną można obniżyć do około 24 °C. Zwierzęta przeznaczone do rozrodu można krótko schłodzić przez około trzy miesiące do 16-18 °C z kryjówką z siana, a następnie ogrzać i zapewnić wilgotne dni, co wyzwala godowe zachowania. To możliwość, nie wymóg, a zwierzęta można też trzymać i rozmnażać w stałym cieple.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna być wysoka, około 70-85 %, ze strefą suchą i wilgotną, aby zwierzę mogło samo wybierać. Podłoże jest wilgotne, ale nie mokre, a kryjówki są regularnie zwilżane. Stale mokre podłoże powoduje natomiast problemy z pancerzem i drogami oddechowymi.

Zawsze musi być dostępny brodzik, na tyle duży, by zwierzę mogło siedzieć w połowie zanurzone, ale na tyle płytki, by bez problemu się z niego wydostało. Gatunek dużo pije i chętnie siedzi godzinami w wodzie. Wodę zmienia się codziennie. Młode zwierzęta kąpie się raz lub dwa razy w tygodniu w letniej wodzie sięgającej tylko górnej krawędzi plastronu, aby piły i opróżniały jelita. Intensywne zraszanie lub system deszczowania kilka razy w tygodniu sprawia, że zwierzęta wychodzą z ukrycia.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Indotestudo elongata żyje w lasach i unika silnego światła, ale potrzebuje witaminy D3. Najlepszym rozwiązaniem jest pobyt na zewnątrz w półcieniu, gdzie przedostaje się część słońca; szkło i pleksi blokują UVB. W pomieszczeniu stosuje się świetlówkę T5 HO o niskim udziale UVB (strefa 2 w skali Fergusona, odpowiednia dla płochliwego gatunku leśnego) w odbłyśniku nad częścią aranżacji, aby zwierzę mogło schować się przed światłem, a świetlówka nie może wisieć tak blisko, by raziła oczy. Dieta i suplementacja wapnia uzupełniają całość.

Zapewnij dodatkowo oświetlenie dzienne przez około 12 godzin na dobę. Wymieniaj świetlówkę UVB zgodnie z zaleceniami producenta, ponieważ jej skuteczność spada na długo przed tym, zanim przestanie świecić. Nie używaj kolorowego światła.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Indotestudo elongata jest wszystkożerny, a podstawą diety są rośliny. Bazę stanowią liście, takie jak sałata rzymska, endywia, mniszek, babka i liście hibiskusa, z dodatkiem startych warzyw, takich jak cukinia, batat, marchew, groszek i ogórek. Około jednej czwartej startej części mogą stanowić owoce, np. jabłko, gruszka, banan i melon, ponieważ opadłe owoce są w naturze dużą częścią diety. Podawaj urozmaiconą dietę i nigdy tylko jeden rodzaj warzyw.

Odpowiednia jest niewielka ilość białka zwierzęcego raz lub dwa razy w tygodniu: ślimaki, dżdżownice, rozmrożone mysie noworodki oraz odrobina namoczonej, chudej karmy dla kotów lub gotowa karma dla leśnych żółwi. Duże ilości karmy dla psów i tłustego mięsa są niewskazane. Dorosłe karmi się co trzeci dzień, a młode co drugi dzień, aż skończą około dwóch lat.

Posypuj pokarm wapniem z D3 i od czasu do czasu mieszanką witamin, częściej w pomieszczeniu. Zawsze udostępniaj kość sepii. Iwermektyny nigdy nie wolno stosować, ponieważ jest śmiertelna dla żółwi.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Indotestudo elongata jest płochliwy i najbardziej aktywny o świcie i o zmierzchu, ale staje się aktywny także po ciepłym deszczu. Zwierzę musi mieć kilka kryjówek i nie można go stale niepokoić. Podnoś je tylko wtedy, gdy to konieczne, podtrzymując pod plastronem obiema rękami.

Gatunek można trzymać parami lub w małej grupie z większą liczbą samic niż samców. Samce mogą się gonić, popychać i napastować samice, zwłaszcza w okresie rozrodczym, więc potrzebne są miejsce, krzewy i kryjówki, a trzeci samiec wymaga wyraźnie większej powierzchni. Zwierzę, które biega wzdłuż ściany, ma często za mało kryjówek lub za mało miejsca.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samiec ma dłuższy i grubszy ogon oraz wklęsły plastron; samica jest szersza, ma płaski plastron oraz dłuższe, bardziej zakrzywione pazury na tylnych łapach. Samce dojrzewają płciowo znacznie wcześniej niż samice: około 4 lat wobec 6-8 lat u samic, w zależności od karmienia i odpoczynku zimowego.

GODY I KOPULACJA

Gatunek nie ma ścisłego sezonu i może się rozmnażać przez cały rok. Godowe zachowania wyzwala deszcz, a w hodowli pomaga krótkie schłodzenie przez około trzy miesiące, a następnie ogrzanie do 28-32 °C i intensywne zraszanie imitujące deszcz. Samiec jest zapalczywy. W okresie rozrodczym skóra wokół oczu i nozdrzy staje się różowa. Zapewnij samicy kryjówki, aby mogła się oddalić.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa zwykle dwa zniesienia rocznie po 3-5 jaj, w zależności od jej wielkości, z przerwą od czterech do sześciu tygodni. Kopie gniazdo w luźnej, lekko wilgotnej ziemi, więc zapewnij jej spokojny obszar z co najmniej 30 cm luźnej ziemi i piasku. Białko i wapń w diecie są ważne dla zdrowych, żywotnych jaj. W tym okresie podawaj jej dodatkowy wapń.

INKUBACJA

Jaja przenosi się ostrożnie do inkubatora bez obracania i inkubuje na lekko wilgotnym podłożu w temperaturze około 29 °C. Młode wykluwają się po 100-120 dniach. Wpływ temperatury na proporcję płci nie został u tego gatunku udokumentowany, więc utrzymuj stałą temperaturę.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode radzą sobie same od wyklucia. Trzyma się je w małym, wilgotnym i ciepłym pojemniku z kryjówkami i płytką miseczką z wodą, kąpie raz lub dwa razy w tygodniu i karmi co drugi dzień wąskimi liśćmi, warzywami i odrobiną białka zwierzęcego. Trzymaj je osobno od dorosłych i unikaj pokarmu bogatego w białko i energię, który może powodować guzkowaty pancerz.

Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, gdy opieka jest właściwa, a większość problemów wynika z błędów w utrzymaniu:

- Infekcja dróg oddechowych: katar, bulgoczący nos i otwarty pysk przy zimnie, przeciągach i stojącym powietrzu. Wymaga weterynarza.
- Metaboliczna choroba kości: miękki pancerz i zdeformowane kończyny przy zbyt małej ilości UVB lub wapnia.
- Piramidyzacja: guzkowaty pancerz przy diecie zbyt bogatej w białko i energię lub zbyt suchym powietrzu u młodych.
- Odwodnienie i za mało wody: zwierzę musi móc pić i kąpać się codziennie.
- Pasożyty: nowe zwierzęta poddaje się kwarantannie do 90 dni z badaniem kału u weterynarza, zanim trafią do innych żółwi. Nie wolno stosować iwermektyny.
- Zwierzęta odłowione w naturze są osłabione i słabo sobie radzą.

Regularnie waż i mierz zwierzę oraz prowadź dziennik wagi i apetytu. Skontaktuj się z weterynarzem doświadczonym w leczeniu gadów, jeśli zwierzę chudnie, nie je, ma wydzielinę z nosa lub sprawia wrażenie ospałego. Wszystkie gady mogą być nosicielami bakterii *Salmonella*; myj ręce po kontakcie.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.